

Το «επίκαιρο» και το «σεξουαλικό» στην εισήγηση του D. Scarfone

Τέσσα ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ

Ο Καναδός ψυχαναλυτής D. Scarfone, διατυπώνει στην εισήγησή του για το «επίκαιρο» στο συνέδριο των γαλλόφωνων ψυχαναλυτών (CPLF) του 1914 μια φαινομενικά παράδοξη θέση, σύμφωνα με την οποία η ψυχανάλυση που φαίνεται να βασίζεται σε ένα αξίωμα κατανόησης των ανθρώπινων πραγμάτων, ακόμη και των πιο παράλογων, δεν είναι δυνατή παρά μόνο γιατί, σε τελική ανάλυση, *οι άνθρωποι μεταξύ μας δεν καταλαβαίνομαστε.*

Η αδυνατότητα συνολικής κατανόησης του *Nebenmensch* (του όμοιου, του κοντινού άλλου), αποτελεί μια δομική σταθερά της σχέσης δύο υποκειμένων ανεξαρτήτως ηλικίας και πρόσβασης στον λόγο. Υπάρχει ένας αδιαφανής πυρήνας –με την έννοια του «επίκαιρου», δηλαδή αυτού που είναι πέραν του αναπαραστάσιμου και του κατανοήσιμου- στον εαυτό και στον άλλον. Η ανάλυση οφείλει να μην προσπαθήσει να διαλύσει αυτόν τον αδιαπέραστο πυρήνα, αλλά να μπορέσει να του προσδώσει ένα ψυχικό τονισμό. Η ηθική διάσταση της θέσης αυτής είναι πολύ σημαντική! Ο Scarfone θέτει στην εισήγησή του το θέμα του κινδύνου της «υπερβολικής» νοηματοδότησης και κατανόησης στην αναλυτική εργασία, που μπορεί να αποβεί ένας τρόπος κατοχής και επικυριαρχίας του αναλυόμενου από τον αναλυτή.

Η θέση αυτή συγγενεύει πολύ νομίζω με κάποιες θέσεις του Γουίνικοτ (1963) στο κείμενό του *Από την επικοινωνία στην μη επικοινωνία*, όπου ορίζει τον *ψευδή εαυτό*, ως απόρροια της υποταγής στο εξωτερικό αντικείμενο, την μητέρα δηλαδή και τις ανάγκες της ενώ ο *αληθής εαυτός* συνδέεται με ένα *σιωπηρό πυρήνα της προσωπικότητας, αυτόν που δεν πρέπει ποτέ να ανακαλυφθεί από κάποιον, συμπεριλαμβανομένου του αναλυτή.*¹ Με αυτή την έννοια, ο «αληθής» ή ο «ψευδής» εαυτός δεν προσδιορίζουν δύο είδη προσωπικότητας αλλά αποτελούν δύο πόλους στο πλαίσιο του ψυχισμού. Ο «ψευδής εαυτός» κρύβει τον αληθινό αλλά ταυτόχρονα τον προστατεύει. Γιατί είναι πολύ σημαντική η προστασία του «αληθινού εαυτού». Η θέση αυτή αποτελεί κατά κάποιο τρόπο πρόκληση για τους ψυχαναλυτές, οι οποίοι αποβλέπουν κυρίως στην κατανόηση του νοήματος, αλλά τους επιστάνει την προσοχή σε κάτι εξαιρετικά σημαντικό που είναι κατά τον Γουίνικοτ, *το δικαίωμα που έχει το υποκείμενο να μην ανακαλυφθεί, η ανάγκη του να μην επικοινωνήσει.* Με την έννοια ότι όταν αυτή η ανάγκη

¹ D.W. Winnicott (1963), De la communication a la non-communication, in *Processus de maturation chez l'enfant*, Paris, Payot, 1978, σ. 161.

αναγνωρίζεται, το υποκείμενο θα νιώσει αληθινό, πραγματικό, στην κρυφή επικοινωνία που διατηρεί με ό,τι πιο υποκειμενικό έχει μέσα του.

Ο αποκλεισμός των ενεστώσων νευρώσεων από το πεδίο της ψυχανάλυσης που επιχείρησε ο Φρόυντ μπορεί να θεωρηθεί ως μια επιλογή που πριμοδοτεί το νόημα και την ερμηνεία, το κατηγορούμενο (*predicat*) και όχι το *πράγμα*, δηλαδή το *ψυχικό* σε αντιδιαστολή με το «επίκαιρο». Ο Scarfone όμως πιστεύει ότι αυτή η επιλογή είναι φαινομενική και ακολουθώντας τον J. Laplanche, υποστηρίζει ότι ο Φρόυντ δεν απομακρύνεται ποτέ από αυτό που πραγματικά τον απασχολεί, δηλαδή το *ασυνείδητο πράγμα* (*la chose inconsciente*). Το *πράγμα* το οποίο φαινόταν να έχει εγκαταλείψει (αποκλείοντας τις ενεστώσες νευρώσεις) είναι σαν να *επιστρέφει* πάντα.

Κατά τον Scarfone οι ενεστώσες νευρώσεις και το «πράγμα» έχουν ένα κοινό στοιχείο, που είναι το γεγονός ότι είναι *επίκαιρα*. Οι ψυχονευρώσεις εμπεριέχουν ένα πυρήνα επίκαιρης/ενεστώσας νεύρωσης. Δεν θα έπρεπε λοιπόν να εκπλησσομέθα όταν το *πράγμα*, ενώ φαινομενικά είχε παραμεληθεί, όσο ο Φρόυντ προσπαθούσε να λύσει τα αινίγματα του ονείρου και των ψυχονευρώσεων μέσω της ερμηνευτικής μεθόδου, επιστρέφει αναπάντεχα στην επικαιρότητα της κλινικής εργασίας.

Η περίπτωση του ονείρου

Ο Scarfone στη συνέχεια εστιάζει στον τρόπο που το «πράγμα» επιστρέφει στον πυρήνα του «ψυχικού», στην *Ερμηνεία των Ονείρων*.

Ο Φρόυντ δεν εξετάζει το όνειρο μόνο αναφορικά με το περιεχόμενό του, έκδηλο ή λανθάνον, αλλά και από την πλευρά των *διεργασιών* που το διαμορφώνουν. Η εστίαση στις πρωτογενείς διεργασίες που στο όνειρο εκδηλώνονται παραδειγματικά, φέρνει στην επιφάνεια τους μηχανισμούς της μετάθεσης και της συμπύκνωσης που μας δείχνουν όχι μόνο σε τι συνίσταται η εργασία του ονείρου αλλά αναδεικνύουν και το κέντρο γύρω από το οποίο περιστρέφεται η τροχιά της ονειρικής ψευδαισθητικής εμπειρίας.

Η συμπύκνωση και η μετάθεση είναι δυνατές στο βαθμό που το όνειρο δεν χρησιμοποιεί λεκτικά σημεία (*signes verbaux*). Ο σημειολόγος Charles Peirce διέκρινε, εκτός από τα συμβατικά λεκτικά σημεία, δηλαδή τις λέξεις, και άλλα δύο είδη σημείων: τις *ενδείξεις* (*indices*), που δηλώνουν μία σχέση αιτιότητας ή γειτνίασης ανάμεσα στο σημείο και το πράγμα που προσδιορίζει, και τις *εικόνες* (*icones*), που βασίζονται στην γραφική ομοιότητα ανάμεσα στο σημείο και στο πράγμα (κάτι σαν τα ιδεογράμματα). Τα δύο αυτά είδη σημείων –οι ενδείξεις και οι εικόνες– μπορούν πολύ εύκολα να γίνουν αντικείμενο μετάθεσης ή συμπύκνωσης. Επίσης διατηρούν μια πολύ πιο άμεση σχέση –απ’ ότι οι απλές λέξεις– με

την αισθητηριακότητα. Είναι πολύ πιο κοντά με την υλικότητα και με τη μορφή αυτού που ονομάζουν απ' ό,τι η αφηρημένη και συμβατική λέξη. Οι πρωτογενείς διεργασίες μέσω των οποίων παράγεται η ψευδαισθητική εμπειρία τείνουν προς την ταυτότητα αντίληψης. Ταυτότητα που δεν μπορεί ποτέ να είναι πλήρης, γιατί ένα χαρακτηριστικό των εικονικών και ενδεικτικών σημείων είναι η μεγαλύτερη *πλαστικότητα*, δεδομένων των δυνατών μεταθέσεων και συμπυκνώσεων: το όνειρο αναγκαστικά **μεταμορφώνει αυτό που επιχειρεί να παρουσιάσει ως ίδιο**. Αυτό, δίχως αμφιβολία κάνει τον Φρόντ να γράφει στην *Ερμηνεία των ονείρων*: «[Το όνειρο] δεν σκέφτεται, δεν υπολογίζει, δεν κρίνει αλλά αρκείται στο εξής: να δώσει μία **άλλη μορφή** [...] οι σκέψεις πρέπει να αποδοθούν αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο με το υλικό οπτικών και ακουστικών μνημονικών ιχνών. Και από αυτή την απαίτηση δημιουργείται για την εργασία του ονείρου η **μέριμνα για την παραστασιμότητα**, στην οποία ανταποκρίνεται με νέες μεταθέσεις».²

Πράγμα που σημαίνει ότι το όνειρο δεν μπορεί να παραστήσει χωρίς να παραμορφώσει. Και ότι κατά συνέπεια θα υπάρχει πάντα ένα υπόλοιπο που δεν έχει παρασταθεί και που σε τελική ανάλυση είναι αδύνατον να παρασταθεί. Αυτή η ιδέα εμφανίζεται στην *Ερμηνεία των ονείρων* και όταν ο Φρόντ γράφει ότι *κάθε όνειρο περιλαμβάνει έναν ομφαλό*, ένα στοιχείο που διαφεύγει οποιασδήποτε ανάλυσης και μέσω του οποίου το όνειρο συνδέεται με το «μη γνωσθέν».

Αυτός ο ομφαλός, ο πυρήνας του ονείρου αποτελεί ένα περιεχόμενο που αφορά το «πράγμα» και το οποίο ασκεί μία *δύναμη έλξης* βάσει της οποίας οργανώνονται οι λανθάνουσες σκέψεις του ονείρου.

Γράφει ο Πονταλίσ στο βιβλίο του *Η δύναμη της έλξης*³: *Κατά τη σιδηροδρομική μεταφορά που μου αρέσει ιδιαίτερα, η αφήγηση του ονείρου θα ήταν αυτό που αφηγείται ο ταξιδιώτης για το ταξίδι του αφού γυρίσει σπίτι του (οι γνωριμίες, τα τοπία που είδε φευγαλέα από το παράθυρο). Το Wunsch (η επιθυμία, η ευχή, ο πόθος) θα ήταν αυτό που, μες στη διέγερση, την ανησυχία και την απαντοχή, τον ώθησε να πάρει το τραίνο. Όμως αυτό ο ταξιδιώτης, ο αφηγητής και ο ακροατής το αγνοούν, σαν να μη σμαινόταν στον οδηγό των τρενών ο σταθμός αφετηρίας, αλλά μονάχα ο σταθμός άφιξης (η αφήγηση) και οι ενδιάμεσοι σταθμοί (οι συνειρμοί) [...] Το σημείο εκκίνησης βρίσκεται σε χώρα ξένη, και δη άγνωστη. Και στον Φρόντ το όνομά του δεν είναι παιδική ηλικία, είναι το **παιδικό (infantile), το δίχως μορφή**.*

Από τη μια πλευρά λοιπόν έχουμε τον πυρήνα, τον ομφαλό του ονείρου που ασκεί μία δύναμη έλξης βάσει της οποίας οργανώνονται οι λανθάνουσες σκέψεις του ονείρου και από την άλλη έχουμε τις σκέψεις

²Σ. Φρόντ, *Η ερμηνεία των ονείρων*, εκδ. Επίκουρος,

³Ζ.Μπ. Πονταλίσ, *Η δύναμη της έλξης*, μετ. Δ. Σαραφείδου, εκδ. Σμίλη, σ. 20

του ονείρου που εκδηλώνονται μέσα από ένα έκδηλο περιεχόμενο λίγο πολύ τυχαίο (εξαρτάται εν πολλοίς από τα ημερήσια υπόλοιπα ή παλαιότερες σκηνές). Το ερώτημα που τίθεται είναι τι επιτρέπει στις ονειρικές διεργασίες να διαμορφώσουν και να διατηρήσουν τους δεσμούς ανάμεσα στις λανθάνουσες σκέψεις και στις εικόνες του ονείρου. Η απάντηση είναι ότι το ψυχικό όργανο αναπαράγει με ψευδαισθητικό τρόπο τις συντεταγμένες της εμπειρίας ικανοποίησης. Όμως το όνειρο δεν μπορεί να αναπαράγει ακριβώς τις αισθητηριακές συντεταγμένες της εμπειρίας. Θα λέγαμε ότι **το πράγμα αντιστέκεται**, και ότι εάν οι εικόνες του ονείρου μπορούν να συνδεθούν με τις σκέψεις του ονείρου, αυτό οφείλεται στην *δύναμη έλξης του πράγματος που αποτελεί τον ομφαλό του ονείρου*. Η *δύναμη έλξης* εδώ δεν αποτελεί απλή μεταφορά. Οι σκέψεις και οι εικόνες εμφανίζονται γιατί δεν μπορούμε να μένουμε για πολύ αντιμέτωποι με το *πράγμα* χωρίς να τείνουμε να του προσδώσουμε μία *ψυχική ένδυση*. Η εργασία της *επικάλυψης (recouvrement)* αυτού που παρουσιάζεται δεν είναι απλώς διακοσμητικός. Είναι μία εργασία σύνδεσης που ο Φρόντ, στο *Πέραν της αρχής της ευχαρίστησης* θεωρεί, ως την βασική λειτουργία του ψυχικού οργάνου την οποία τελικά αποδίδει στο ίδιο το όνειρο: το όνειρο αποσκοπεί στο να συνδέει τις ποσότητες διέγερσης που εμφανίζονται μέσω αυτού που καθιστούν παρόν και έτσι να αποφύγει το άγχος ή ακόμα και τον τρόμο.

Η απουσία παραστάσεων είναι λοιπόν μη ανεκτή και ένα ψυχικό όργανο που «λειτουργεί αρκετά καλά» γρήγορα κατασκευάζει μία οποιαδήποτε αναπαράσταση προκειμένου αυτή να φέρει κάποιο νόημα. Εάν η ποσότητα διέγερσης εμποδίζει την σύνδεση, η κατάσταση χειροτερεύει, βλάπτοντας το ψυχικό όργανο στο οποίο δεν μένει πλέον παρά η οδός της εκτόνωσης, είτε προς τα έξω, στην πράξη (*agir*), είτε στο εσωτερικό του σώματος, οπότε έχουμε σωματοποίηση. Το *επίκαιρο*, καθίσταται σ' αυτή την περίπτωση εμπόδιο, μπλοκάρισμα, αδιέξοδο.

Η διπλή επικάλυψη

Εάν οι σκέψεις του ονείρου κατέχουν τη θέση του κατηγορούμενου/ιδιότητας (*predicat*) που περιστρέφεται γύρω από την τροχιά του *πράγματος*, οι σκέψεις αυτές με τη σειρά τους θα επικαλυφθούν από τις *εικόνες* του ονείρου. Οι πρωτογενείς διεργασίες δεν είναι όμως μόνο γνωστική διαδικασία, αλλά φέρουν και μία λιβιδινική επένδυση. Επομένως, οι σκέψεις δεν λειτουργούν ως απλά κατηγορούμενα: επενδύονται, αποεπενδύονται, παραμορφώνονται από την απώθηση, αποτελούν με τη σειρά τους ένα είδος πυρήνα γύρω από τον οποίο περιστρέφονται οι εικόνες του ονείρου. Η εμφάνιση ενός άλλου τρόπου έκφρασης, της ιδιαίτερης γλώσσας του ονείρου, οφείλεται βεβαίως στην κατάσταση του ύπνου, αλλά αυτή η κατάσταση στην ουσία

αποκαλύπτει την ύπαρξη μίας ψυχικής στρωμάτωσης όπου συνεχώς «αυτό σκέφτεται» (ça pense) με εικόνες, με σκηνές. Είναι η στρωμάτωση της φαντασίωσης, της ειδικής αυτής εργασίας της σκέψης η οποία σκηνοθετεί τις απωθημένες σκέψεις. Σκέψεις που πρέπει να θυμηθούμε ότι μέσω της απώθησης έχουν απο-συμβολοποιηθεί, από-νοηματοδοτηθεί και έτσι έχουν έρθει πιο κοντά με το πράγμα.

Η L. Kahn στο τελευταίο της βιβλίο⁴ (2012) υπογραμμίζει ότι αν και οι εικόνες του ονείρου είναι σκέψεις που παρουσιάζονται ως εικόνες, δεν είναι εντούτοις οι εικόνες των σκέψεων. Με άλλα λόγια, οι ονειρικές διεργασίες δεν μεταφράζουν τις σκέψεις σε εικόνες όπως θα κάναμε αν μεταφράζαμε μια γλώσσα λέξεων σε μία γλώσσα εικόνων. Στο όνειρο δεν ακολουθείται μία γραμμική λογική μετάφρασης μίας εικόνας από μία λέξη. Αυτή η λογική ανατρέπεται από την δύναμη έλξης του πράγματος που η επιθυμία του ονείρου προσπαθεί μάταια να βρει μέσα από την ψευδαισθητική εμπειρία. Το όνειρο δεν μεταφράζει, αρκείται στην μεταμόρφωση των σκέψεων σε εικόνες. Με ποιο τρόπο; Συγκολλώντας τις εικόνες σε ένα δίκτυο σκέψεων. «Μαστορεύουν» κατά κάποιο τρόπο μία παράσταση μέσω των ημερήσιων κατάλοιπων και χάριν στην ελευθερία κινήσεων της πρωτογενούς διεργασίας. Καθώς λοιπόν περιστρέφονται γύρω από το πράγμα, οι σκέψεις μετασχηματισμένες σε εικόνες, δεν θα οδηγήσουν σε μία παράσταση της οποίας η μορφή υπαγορεύεται από το εν λόγω πράγμα (με την έννοια του να είναι μία μορφοποιημένη εκδοχή του), αλλά επιτρέπουν την εκδήλωση της παρουσίας του.

Τι συμβαίνει όμως με το συναίσθημα (affect) στο όνειρο; Ο Scarfone παρατηρεί ότι το δίπολο πράγμα/ιδιότητα αφορά και το συναίσθημα. Από τη μία έχουμε το ποιοτικά χρωματισμένο συναίσθημα, που μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε και να το ονομάσουμε (predicat) και από την άλλη την «καθαρή ποσότητα», την ένδειξη διέγερσης (indice d'excitation), μια διέγερση που δεν συνδέεται με παράσταση και έτσι είναι πιο κοντά με το «πράγμα» ή το «επίκαιρο».

Το επίκαιρο και το σεξουαλικό

Ο Scarfone επαναθέτει εδώ το θέμα του κινδύνου της «υπερβολικής» κατανόησης και νοηματοδότησης που μπορεί να αποβεί αλλοτριωτική για τον αναλυόμενο και τονίζει ότι το θέμα είναι εάν ο αναλυτής δέχεται την passibilité⁵ στην οποία τον βάζει η ετερότητα του άλλου, και αν δέχεται επίσης την αποκέντρωση, και την ενεργοποίηση

⁴L. Kahn, (2012), *L'écoute de l'analyste. De l'acte a la forme*, Paris, PUF, Le fil rouge.

⁵Όρος που εισάγει ο J.F. Lyotard, στο άρθρο του «Emma», *Nouvelle revue de psychanalyse*, no 39, «Excitations», 1989, σ. 57. Εδώ ο Scarfone χρησιμοποιεί τη λέξη αυτή σε αντίστιξη με την λέξη passivité (παθητικότητα).

της *infantia* που διαπερνά το αναλυτικό πεδίο που ο Scarfone προτείνει να σκεφτούμε σύμφωνα με το μοντέλο αυτού που έχει ονομάσει «φερεντσιανό χίασμα».

Το 1896, όταν ο Φρόντ διατύπωσε την θεωρία της αποπλάνησης, η παιδική ηλικία αποτελούσε ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορεί να συνέβαιναν τραυματικά γεγονότα, μία τρυφερή ηλικία όπου το παιδί κινδύνευε να αποπλανηθεί από ένα διαστροφικό ενήλικα. Τι είναι όμως αυτό που δημιούργησε την διαστροφή του ενήλικα;

Ο Scarfone χρησιμοποιεί τις παρατηρήσεις του Φερέντσι στην «Σύγχυση γλωσσών ανάμεσα στους ενήλικες και το παιδί», αλλά τροποποιεί ελαφρώς το μοντέλο του για να το συνδέσει με την θεωρία της γενικευμένης αποπλάνησης του Λαπλάνς. Χρησιμοποιεί δε τον όρο «φερεντσιανό χίασμα» για τις περιπτώσεις όπου αυτό που τραυματίζει την παιδική ψυχή είναι το παιδικό σεξουαλικό του διάστροφου ενήλικα. Το παιδί τότε συναντά το *infantile*. Τοποθετείται σε μία θέση *infantia* μπρος στο σεξουαλικό γεγονός στο οποίο βρίσκεται εκτεθειμένο, εξ ου και το χίασμα. Αυτό όμως συμβαίνει μέσω του βίαιου τρόπου της εισχώρησης (Λαπλάνς), ή αυτού που η Ωλανιέ ονομάζει *δευτερογενή βία*⁶. Το σεξουαλικό σ' αυτή την περίπτωση δεν καταφέρνει να γίνει *ψυχικό*, παραμένει *επίκαιρο*, εγκυστώνεται ως τραυματικός πυρήνας πρόσφορος στην επανάληψη.

Ο Φρόντ, εγκαταλείποντας την θεωρία της αποπλάνησης και εισάγοντας την *παιδική σεξουαλικότητα* στα *Τρία δοκίμια* του 1905, ανοίγει ένα χώρο όπου μπορούμε να θεωρήσουμε την παιδική ηλικία ως μία *θέση* και όχι απλώς μία ηλικιακή φάση, ως μία ιδιαίτερη σχέση με το ερωτογενές σώμα, μία σχέση που *ενδύεται ψυχικά από τις παιδικές σεξουαλικές θεωρίες*.

Αυτό που ενδιαφέρει την ψυχανάλυση είναι το *infans* με την έννοια «του χωρίς πρόσβαση στον λόγο παιδιού», ανεξάρτητα από την ηλικία.

Ο Λαπλάνς προτείνει τον γερμανικό όρο *sexual*, αντί για το *sexuel infantile*⁷. Το *sexual* αναφέρεται «στο *sexuel* διευρυμένο με την φροϋδική έννοια», διακριτό από την παιδική σεξουαλικότητα εννοούμενη ως την *παιδική εκδοχή* της ανθρώπινης σεξουαλικότητας.

Η διάκριση αυτή κατά τον Scarfone είναι σημαντική γιατί βοηθά στη διατήρηση μιας συνεπούς με την ψυχαναλυτική επιστημολογία θέσης, σύμφωνα με την οποία η κύρια πηγή εμπειρίας δεν είναι η παρατήρηση του παιδιού αλλά η *πρακτική του ασυνειδήτου* στο πλαίσιο αυτού που ο Ντονέ ονόμασε *αναλύουσα κατάσταση*. Η επιστημολογική αυτή θέση είναι συνεπής με την «επίκαιρη» διάσταση του *sexual* που

⁶ Βλ. Ωλανιέ Π, *Η βία της ερμηνείας, Από το εικονόγραμμα στο εκφερόμενο*, επιμ. Γ. Στεφανάτος, Εστία, Αθήνα, 2001

⁷ Βλ. Laplanche J, *Sexual, La sexualité élargie au sens freudien*, PUF, Paris, 2007

τοποθετείται εκτός χρονολογίας ή με άλλους όρους με την αχρονικότητα που χαρακτηρίζει κατά τον Φρόντ το ασυνείδητο. Όμως, καθώς αυτό το παιδικό σεξουαλικό, παρεμβαίνει, δρα και εργάζεται εντός του ανθρώπινου ψυχισμού κάθε στιγμή και σε κάθε ηλικία, ο Scarfone προτείνει την ιδέα ότι χαρακτηρίζεται από μία ιδιαίτερη χρονικότητα που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε *επίκαιρο χρόνο* (*temps actuel*).

Ο Scarfone οδηγείται στη συνέχεια να αναφερθεί στην «θεμελιακή ανθρωπολογική κατάσταση» που θεωρητικοποίησε ο Λαπλάνς, μία κατάσταση όπου παρεμβαίνει η αποπλάνηση με τη γενικευμένη έννοια (*séduction generalisée*). Είναι μία θέση βασικής ασυμμετρίας, όπου το παιδί, λόγω της ψυχικής του συγκρότησης, αδυνατεί να μεταφράσει πλήρως τα «αινιγματικά» μηνύματα που προέρχονται από το σεξουαλικό ασυνείδητο των ενηλίκων. Υπάρχει δηλαδή κάτι που μένει αμετάφραστο, αλλά παραταύτα εγγράφεται στον ψυχισμό του χωρίς- λόγο- παιδιού και δρα εντός του.

Τα δύο μοντέλα- του Λαπλάνς και το φροϋδικό μοντέλο του Σχεδίου- κατά τον Scarfone συμπεριλαμβάνουν μία θεώρηση της *infantia* ως θέση, που δεν ξεπερνιέται ποτέ τελείως, μπρος στο αινιγματικό κομμάτι του άλλου. Υπό αυτή την έννοια, η «θεμελιακή ανθρωπολογική κατάσταση» δεν περιγράφει απλώς το παιδί που φθάνει σε ένα κόσμο ενηλίκων, αλλά αφορά το μέρος του *infans* του καθένα μας μπρος στο *sexual* του άλλου.

Η θεωρία του Λαπλάνς **μεταθέτει την θεώρηση του απροσπέλαστου «πράγματος», για να την μετατρέψει σε «σεξουαλικό πράγμα»,** χωρίς ωστόσο να παραβλέπει ότι αποτελεί πηγή πίεσης προς την μετάφραση, την ψυχική επεξεργασία και διαφοροποίηση ή αντίθετα προς την εκτόνωση μέσα από συντομότερες οδούς. Και στις δύο περιπτώσεις παρατηρούμε την *ενορμητική* διάσταση του «πράγματος». Έτσι παραμένουμε πιστοί στον Φρόντ ο οποίος έλεγε ότι οι ενορμήσεις είναι απροσπέλαστες και μη γνωρίσιμες αυτές καθαυτές, δηλαδή έχουν έναν αδιαπέραστο πυρήνα και δεν μπορούμε να τις γνωρίσουμε παρά μόνο μέσα από τους εκπροσώπους τους –αναπαράσταση και συναίσθημα-, δηλαδή είναι ενδεδυμένες με αναγνωρίσιμες ιδιότητες.

Το «πράγμα», το «επίκαιρο», το *infantile* είναι λοιπόν για τον Scarfone - ο οποίος υιοθετεί τη θεωρία του Λαπλάνς- άμεσα συνυφασμένα με το ενορμητικό-*σεξουαλικό* και μπορούμε εδώ να δούμε τη διαφορά της θεώρησης αυτής από εκείνη του Γουίνικοτ, για τον οποίο αυτός ο απροσπέλαστος πυρήνας του ανθρώπινου ψυχισμού, ο «αληθής εαυτός» ή το αίσθημα του «υπάρχειν» είναι εκτός ή προ-σεξουαλικότητας.